

Het Joods Kindermonument in Den Haag

Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn 1700 Joodse kinderen vanuit Den Haag weggevoerd. Veel van deze kinderen waren leerling van de lagere school in de Bezemstraat. Dit feit is niet heel bekend in Den Haag. Daarom is het goed dat er nu een plaats is waar volwassenen en kinderen stil kunnen staan bij deze gebeurtenis: Het Joods Kindermonument op het Rabbijn Maarsseplein. In deze flyer het verhaal bij het monument.

Voor de 2e Wereldoorlog leefden er zo'n 17.000 joden in Den Haag. Er waren twee groepen Joden: de Azkenazische en de Sfaradische. Deze laatste groep kwam in de 17e eeuw vanuit Portugal en Spanje naar Nederland omdat zij op de vlucht waren voor de Rooms-Katholieken. In Nederland was vrijheid van godsdienst. 'De Sfaradiem' (Sfarat is het Hebreeuwse woord voor Spanje) waren vooral handelaren en hielpen mee aan de grote welvaart van Nederland in de Gouden Eeuw. Ze waren rijk en woonden hier in Den Haag voornamelijk rond het Lange Voorhout.

De Azkanaziem kwamen uit Oost-Europa en Duitsland. Op de vlucht voor het antisemitisme kwamen zij ook in Nederland terecht. Ze waren veel armer dan de Sfaradiem en woonden rond het Spui. In deze Joodse buurt leefden de mensen in kleine huisjes heel dicht op elkaar en de gezondheid van velen was dan ook bijzonder slecht. Veel Azkanaziem werkten als straathandelaren of als hulp in de huishouding bij de Sfaradiem. De Azkanaziem spraken 'jiddisch', een mengtaal van Hebreeuws en Duits.

Aan het begin van de 20e eeuw werd in de Bezemstraat, midden in de Joodse buurt, een lagere school gebouwd, waar behalve veel Joodse kinderen ook veel Hollandse kinderen naar toe gingen. De Joodse kinderen kregen naast de gewone lessen ook joodse lessen in godsdienst en taal. Op zaterdag (sjabbat) mochten ze niet leren, maar gingen de Joden naar de synagoge.

Tweede wereldoorlog

In 1940 bezetten de Duitsers Nederland. De Nazi's gaven de Joden de schuld voor alles wat mis ging in de wereld.

Dat noemen we antisemitisme. De Duitsers paktten veel Joden op en vermoordden ze in concentratiekampen zoals Auschwitz in Polen. Sommige Joden konden vluchten naar Palestina of Amerika, anderen doken onder bij vrienden, burens of op boerderijen. Maar de meeste Joden in Nederland hebben het niet overleefd. In heel Europa hebben de Nazi's zes miljoen joden vermoord.

De Duitsers gingen heel systematisch te werk om de Joden op te pakken. Omdat in Nederland iedereen netjes geregistreerd stond bij de burgerlijke stand was het heel makkelijk om erachter te komen wie Jood was. Die moesten een gele ster met zes punten, een Davidsster, dragen op hun jas. Daarop stond de letter J.

De Joodse buurt: Voldersgracht

Peter 8
Elias 11
Liva 14
Gita 10
Gerson 9
HE...
Jenny 17
Hirsch 7

Elia 8
Yansje 5
Moniek 15
Dina
Leon 3

In 1941 bepaalde de Duitse bezetter dat Joodse kinderen niet meer in een klas met niet-Joodse kinderen mochten zitten. Jonge Joodse kinderen mochten vanaf september 1941 alleen nog maar naar de schoolgebouwen aan de Bezemstraat 13 of de Duinstraat 10 in Scheveningen. Vanaf 1 december 1942 moesten alle Joodse lagere schoolkinderen naar de Bezemstraat. De oudere Joodse jongens en meisjes mochten alleen nog maar naar het Joods Lyceum in de Fischerstraat 135.

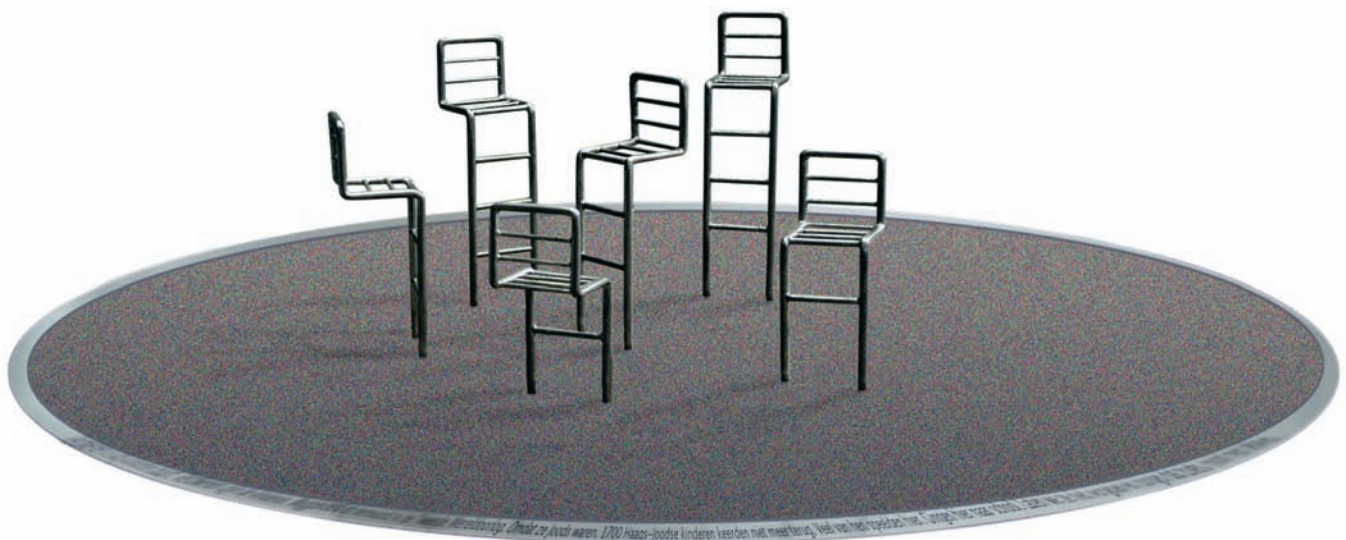
De Joodse kinderen zagen elke week hun klas kleiner worden. Steeds weer werden er volwassenen en kinderen thuis opgehaald, die via kamp Westerbork in Drenthe naar concentratiekampen zoals Sobibor en Auschwitz in Polen afgevoerd werden. Meer dan 10.000 Joodse Hagenaars kwamen in concentratiekampen terecht. Het overgrote deel van de Haagse joden is daar vermoord. In totaal hebben meer dan 1700 Joodse kinderen uit Den Haag de concentratiekampen niet overleefd.

Joods Kindermonument

Ter herinnering aan de omgekomen joodse kinderen is het Joods Kindermonument opgericht op de plek waar destijds de joodse school stond. Deze plek wordt nu het 'Rabbin Maarsenplein' genoemd, naar de joodse geestelijke die veel heeft betekend voor de joodse gemeenschap in Den Haag en die in 1943 is gedood. Het kindermonument is tegelijkertijd een speelplek voor kinderen en een symbool van tolerantie en respect voor elkaars levenswijze.

Leerlingen van de Prinses Marijke School in Den Haag schrijven namen en leeftijden van de weggevoerde kinderen op het monument

Impressie Joods Kindermonument

Over het Joods kindermonument

Het monument heeft de vorm van zes trappen of ladders. Je kunt deze trappen ook zien als opgestapelde stoelen die niet meer worden gebruikt omdat de kinderen er niet meer zijn. Ze hebben allemaal een andere hoogte. Via een trap of ladder klim je omhoog, richting de hemel, waar de kinderen nu zijn. Op de stoelen worden de voornamen van de omgekomen kinderen geschreven met daarachter hun leeftijden.